

Svenska Dagbladet

”Låt unga göra vapenfri cybertjänst”

I det digitala kriget används ingen armé, skriver artikelförfattarna. Foto: Rafal Rodzoch/Caia Image

När värnplikten återinfördes inrättades inte möjligheten att göra vapenfri plikttjänst. Men även de som inte vill bära vapen behöver bidra till att försvara riket, skriver Freddy Jönsson Hanberg och Gunnar Karlsson.

Publicerad 2022-03-29

DEBATT | FÖRSVAR

Det här är en argumenterande text med syfte att påverka. Åsikterna som uttrycks är skribentens egna.

I det digitala kriget används ingen armé, flotta eller flygvapen för att anfälla ett land. Då angrips inget territorium, i stället attackeras landets samhällsviktiga informationssystem. Vid storskaliga cyberangrepp upphör internet och mobilnät att fungera, elsystemen störs ut och tjänster som sjukvård, livsmedelsförsörjning, transporter, värme och vatten påverkas, tillika all produktion. När befolkningen angrips digitalt vet man kanske inte ens vad som händer i landet. I det digitala kriget mobiliseras inga trupper, ingen materiel förflyttas och inget visar att ett angrepp påbörjats, varifrån det kommer eller vem som står bakom det.

I det digitala kriget sker striderna i cyberrymden och de är vapenfria. När värnplikten återinfördes genom ett riksdagsbeslut 2017 inrättades inte möjligheten att göra vapenfri plikttjänst. Men även de som inte vill bära vapen behöver bidra till att försvara riket. De behövs nu liksom tidigare då det fanns vapenfria värnpliktiga för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner och bidra till hög försvarsvilja. En viktig funktion för dem nu skulle vara att bidra till höjd cybersäkerhet. Totalförsvaret behöver personer som i krigstid kan skydda viktiga informationssystem och återställa funktionen efter angrepp. Vi föreslår därför att det erbjuds en civil plikttjänst i cyberförsvar och -säkerhet för att skydda Sverige i den digitala krigföringen.

Sedan 2020 utbildas vapenbärande cybersoldater av Försvarsmakten i samarbete med KTH. Utbildningen består av grundläggande militärutbildning, teknisk befattningsutbildning och förbandsutbildning. Kurserna från KTH ger grundläggande kunskaper om IT och datasäkerhet. En civil plikttjänst med utbildning i cyberförsvar och cybersäkerhet kan vara lika attraktiv som den militära motsvarigheten har blivit. Förutom att den för in unga och frivilliga upp till 40 års ålder i det digitala totalförsvaret så ger utbildningen 30 högskolepoäng och en grund för ett yrkesliv inom ett område där kompetensbristen och yrkesmöjligheterna är omfattande.

En vapenfri tjänst går att utforma på ett likartat sätt som den militära utbildningen, med en grundläggande utbildning i civilt försvar med krisberedskap, ledarskap och informationssäkerhet. Befattningsutbildningens tekniska innehåll kan vara samma som för den militära utbildningen. Plikttjänsten kan avslutas med verksamhetsförlagd träning vid civila försvarsmyndigheter samt vid myndigheter och företag som ansvarar för krishantering och kritiska infrastrukturer (se "[Stärk totalförsvaret – inför digitalt driftvärn](#)" i SvD 29/1). Det är sedan där de värnpliktiga krigsplaceras och genomför repetitionsutbildning.

Den militära soldatutbildningen sker vid regemente. En möjlighet för en vapenfri cyberförsvarstjänst är att förlägga utbildningen till högskolor och folkhögskolor. Ett exempel är den utbildning i biståndsarbete från Sandöskolan i Kramfors som tidigare erbjöds för vapenfri tjänst.

När kriget digitaliseras måste Sverige stå rustat med ett totalförsvaret i högsta beredskap för cyberattacker och cyberhot. Civilplikt bör vara en del av det försvaret jämte det militära cyberförsvaret. Vi är redo att bistå i planeringen av en sådan tjänst.

Freddy Jönsson Hanberg

strategisk rådgivare, projektledare på RISE, grundare av Totalförsvarsstiftelsen

Gunnar Karlsson

professor, KTH Centrum för cyberförsvar och informationssäkerhet

Vill du debattera? [Klicka här för mer info.](#)
